

Tartalom

II Közlemények

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ
KÖZLEMÉNYEK

Európai Bizottság

2022/C 151 I/01

A bizottság közleménye – Iránymutatás a tagállamok számára az Oroszországból és Belarusból származó közvetlen külföldi befektetésekről az Ukrajna elleni katonai agresszióra és a szankciókról szóló közelmúltbeli tanácsi rendeletekben meghatározott korlátozó intézkedésekre tekintettel 1

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Iránymutatás a tagállamok számára az Oroszországból és Belarusból származó közvetlen külföldi befektetésekről az Ukrajna elleni katonai agresszióra és a szankciókról szóló közelmúltbeli tanácsi rendeletekben meghatározott korlátozó intézkedésekre tekintettel ⁽¹⁾

(2022/C 151 I/01)

Az Európai Unió nyitva áll a külföldi befektetések előtt, amelyek elengedhetetlenül fontosak a gazdasági növekedés, a versenyképesség, a foglalkoztatás és az innováció szempontjából. Számos európai vállalat jól integrálódott a globális ellátási láncokba, és ezek működését a továbbiakban is biztosítani kell. Az EU továbbra is vonzó célpont marad a közvetlen külföldi befektetések számára. Nyitottságunk azonban nem feltétel nélküli, biztonságunkat és közrendünket megfelelő eszközökkel óvnunk kell.

Az Oroszország által Ukrajnával szemben provokáció nélkül indított, Belarusz által aktívan támogatott, indokolatlan katonai agresszióra válaszul az EU széles körű és erőteljes korlátozó intézkedéseket (a továbbiakban: szankciókat) fogadott el mind Oroszországgal, mind Belarusszal szemben. Az Oroszországgal szembeni szankciók célja, hogy aláássák a Kreml képességét a háború finanszírozására, súlyos gazdasági és politikai következményeket rójanak az orosz politikai elit háborúért felelős tagjaira, és szűkítsék Oroszország gazdasági bázisát. Tekintettel arra, hogy Belarusz anyagi támogatást nyújt az orosz invázióhoz, az EU Belarusszal szemben is szankciókat fogadott el, amelyek célja, hogy hasonló hatásokat váltsanak ki.

Az (EU) 2019/452 rendelet ⁽²⁾ (a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet) olyan alapvető uniós szintű keretet biztosít, amelyben az Európai Bizottság és a tagállamok koordinálhatják a külföldi befektetésekkel kapcsolatos intézkedéseiket a biztonság és a közrend védelmének biztosítása érdekében, amennyiben ezeket a célokat bizonyos közvetlen külföldi befektetések fenyegetik. A tagállamok azokat a befektetéseket is átvilágíthatják, amelyek nem tartoznak a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet hatálya alá, feltéve, hogy ezt az ellenőrzést a Szerződésnek a tőke szabad mozgására és a letelepedésre vonatkozó rendelkezéseivel összhangban végzik.

Bár a közvetlen külföldi befektetések átvilágítása és a szankciók különálló jogi eszközök, amelyek célja és működési módja eltérő, Oroszország Ukrajna elleni katonai agressziója nagyobb éberséget tesz szükségessé az egységes piacon belüli orosz és belarusz közvetlen befektetések esetében. Ez a kör tágabb, mint a szankciók hatálya alatt álló személyek vagy szervezetek befektetések köre. A jelenlegi körülmények között fokozott kockázata van annak, hogy bármely, az orosz vagy belarusz kormánnyal kapcsolatba hozható, annak irányítása vagy befolyása alatt álló magánszemélyhez vagy szervezethez közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó, az EU-n belüli kritikus eszközökbe történő befektetés esetében alapos okkal feltételezhető, hogy a befektetés fenyegetést jelenthet a tagállamok biztonságára vagy közrendjére.

⁽¹⁾ A Tanács 833/2014/EU rendelete (2014. július 31.) az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről (HL L 229., 2014.7.31., 1. o.) és módosításai, valamint Tanács 765/2006/EK rendelete (2006. május 18.) a Lukasenko elnökkel és egyes fehérorosz tisztviselőkkel szembeni korlátozó intézkedésekről (HL L 134., 2006.5.20., 1. o.) és módosításai.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/452 rendelete (2019. március 19.) az Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról (HL L 79I., 2019.3.21., 1. o.).

Továbbá, az uniós szankciókat alkalmazni kell az Unió területén belül tartózkodó bármely személyre, az Unió területén belül vagy azon kívül található, bármely, valamelyik tagállam joga szerint bejegyzett vagy létrehozott jogi személyre, szervezetre vagy szervre, valamint a részben vagy egészben az Unió területén belül folytatott üzleti tevékenység tekintetében bármely jogi személyre, szervezetre vagy szervre. Ezért az uniós korlátozó intézkedések több módon is hatással lehetnek az Oroszországból és Belarusból származó közvetlen befektetésekre. Például a jegyzékbe vett magánszemélyekkel és szervezetekkel folytatott üzleti tranzakciók jogszerűen nem teljesíthetők, kivéve, ha jogszabály azt kivételként előírja, az uniós bankoknak pedig be kell fagyasztaniuk minden olyan fizetést, ami a vagyoni eszközök befagyasztásának szankciója alatt álló, jegyzékbe vett orosz bankoktól érkezik. E szabályok részletesebb ismertetését a közlemény melléklete tartalmazza.

A Bizottság korábbi közleményeiben – például „A kereskedelempolitika felülvizsgálata – Nyitott, fenntartható és határozott kereskedelempolitika” című közleményben ⁽³⁾ – minden tagállamot felszólított arra, hogy hozzanak létre és juttassanak érvényre teljes körű átvilágítási mechanizmusokat a közvetlen külföldi befektetések átvilágítására azon esetek kezelése céljából, amikor egy adott vállalkozás, infrastruktúra vagy technológia megvásárlása vagy az ezek fölötti irányítás megszerzése az EU-ban biztonsági vagy közrendi kockázatot eredményezne. Ez a jelenlegi helyzetben sürgősebb, mint valaha.

A jelenlegi intézményi struktúrában a közvetlen külföldi befektetések átvilágítása a tagállamok felelőssége. 18 tagállamban ⁽⁴⁾ már hatályban vannak nemzeti átvilágítási mechanizmusok. A közvetlen külföldi befektetések átvilágítása során figyelembe kell venni az Unió egészének biztonságára és közrendjére gyakorolt hatást. Annak megállapítása céljából, hogy egy adott közvetlen külföldi befektetés valószínűleg hatást gyakorol-e a biztonságra vagy a közrendre, a tagállamok különösen a következőket vehetik figyelembe: a külföldi befektető felett közvetlenül vagy közvetetten irányítást gyakorol-e valamely harmadik ország körmánya – ideértve az ország állami szerveit, illetve a fegyveres erőit is –, például tulajdonosi struktúra vagy jelentős finanszírozás révén; a külföldi befektető részt vett-e már korábban olyan tevékenységekben, amelyek valamely tagállamban hatással voltak a biztonságra vagy a közrendre; vagy komoly-e a kockázata annak, hogy a külföldi befektető illegális tevékenységet végez vagy bűncselekményt követ el ⁽⁵⁾.

A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet hatálya azokra az esetekre korlátozódik, amikor egy uniós szervezet megszerzése egy vagy több, az Unióon kívül letelepedett szervezet általi közvetlen befektetéssel jár. Nem tartoznak viszont a rendelet hatálya alá azok az esetek, amikor csak arról van szó, hogy az Unióban letelepedett egy vagy több szervezet egy másik tagállamban hajt végre befektetéseket, kivéve azokat az ügyleteket, amelyek egy, objektíven a rendelet alkalmazásának kikerülését eredményező kijátszási terv részét képezik. Az ilyen befektetések tekintetében azonban nemzeti ellenőrzések vagy átvilágítási mechanizmusok alkalmazhatók, és az uniós joggal és különösen a Szerződésnek a tőke szabad mozgására és a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezéseivel összhangban intézkedéseket lehet hozni.

A jelenlegi körülmények között jelentősen megnövekedett a kockázata annak, hogy orosz és belarusz befektetők közvetlen befektetései fenyegetést jelenthetnek a biztonságra és a közrendre. Ezért az ilyen közvetlen külföldi befektetéseket az alkalmazandó jogszabályok keretében szisztematikusan ellenőrizni kell, és nagyon alaposan meg kell vizsgálni. Ezeket a kockázatokat súlyosbíthatja az EU-ba irányuló orosz beruházások mennyisége, valamint az uniós és az orosz vállalatok közötti korábbi üzleti kapcsolatok intenzitása. Emellett különös figyelmet kell fordítani a két kormánnyal kapcsolatba hozható, azok irányítása vagy befolyása alatt álló személyek vagy szervezetek által eszközölt befektetések jelentette fenyegetésekre, mivel ezek a kormányok erőteljesen motiváltak arra, hogy beavatkozzanak az EU-n belüli kritikus fontosságú tevékenységekbe, és e célból kihasználják az orosz és belarusz befektetők ellenőrzésére vagy irányítására való képességüket az EU-ban.

Ezért az Európai Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy:

- szisztematikusan alkalmazzák átvilágítási mechanizmusait az orosz és belarusz befektetésekből eredő biztonsági és közrendi fenyegetések értékelésére és megelőzésére;
- biztosítsák a szoros együttműködést a szankciók tekintetében illetékes nemzeti hatóságok ⁽⁶⁾ és az uniós szankciók végrehajtásával összefüggésben a befektetések átvilágítása, valamint a jogsértések azonosítása és a szankciók kiszabása tekintetében illetékes nemzeti hatóságok között;
- az Oroszországból és Belarusból érkező közvetlen külföldi befektetésekhöz kapcsolódó biztonsági és közrendi kockázatok kezelése érdekében maradéktalanul hajtás végre a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendeletet annak révén is, hogy aktívan részt vesznek a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és a Bizottság közötti együttműködési mechanizmusban;

⁽³⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A kereskedelempolitika felülvizsgálata – Nyitott, fenntartható és határozott kereskedelempolitika, COM(2021) 66 final.

⁽⁴⁾ A nemzeti átvilágítási mechanizmusok teljes listáját és a nemzeti jogszabályok hivatkozásait lásd: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/157946.htm>

⁽⁵⁾ A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet 4. cikke.

⁽⁶⁾ A szankciók tekintetében illetékes nemzeti hatóságok listája a <https://www.sanctionsmap.eu/#/main/authorities> címen érhető el.

- az uniós finanszírozási rendszerrel való visszaélés megelőzése érdekében biztosítsák a pénzügyi irányelv⁽⁷⁾ követelményeinek való teljes körű megfelelést; valamint
- biztosítsák a szoros együttműködést az átvilágítást végző tagállami hatóságok, a szankciók tekintetében illetékes tagállami hatóságok és a nemzeti fejlesztési bankok és intézmények, valamint azon nemzetközi pénzügyi szervezetek között, amelyekben a tagállamoknak részesedésük van, az olyan, különösen Oroszországból és Belarusból származó befektetések azonosítása érdekében, amelyek hatással lehetnek az EU biztonságára vagy közrendjére, és mozdítsák elő a szankciók teljes körű érvényesítését a közfinanszírozású befektetési társaságok által támogatott tevékenységek során.

Azokat a tagállamokat, amelyek jelenleg nem rendelkeznek átvilágítási mechanizmussal, vagy amelyek átvilágítási mechanizmusai nem terjednek ki a közvetlen külföldi befektetéssel összefüggő összes releváns ügyletre vagy nem teszik lehetővé a befektetések megvalósítása előtti átvilágítást, a Bizottság felszólítja arra, hogy sürgősen hozzanak létre átfogó átvilágítási mechanizmust a közvetlen külföldi befektetésekre vonatkozóan, addig pedig alkalmazzanak más megfelelő jogi eszközöket azon esetek kezelésére, amikor egy adott vállalkozás, infrastruktúra vagy technológia megvásárlása vagy az ezek fölötti irányítás megszerzése az EU-ban biztonsági vagy közrendi kockázatot eredményezne.

Azokat a tagállamokat, amelyek jelenleg dolgoznak egy ilyen átvilágítási mechanizmus kialakításán, a Bizottság felszólítja arra, hogy gyorsítsák fel annak elfogadását és készítsék elő a végrehajtást, ideértve a mechanizmus megfelelő forrásokkal történő támogatását is.

Végezetül, e közlemény melléklete ismerteti azokat a feltételeket is, amelyek mellett a tagállamok számára megengedhető, hogy a tőke szabad mozgására és a letelepedés szabadságára vonatkozó korlátozásokat léptessenek életbe. Azokat a tagállamokat, amelyek a közvetlen külföldi befektetések átvilágítására vonatkozó uniós kereten túl, legitim közpolitikai célkitűzések megvalósítása érdekében olyan intézkedéseket vezettek be, amelyek alapján átvilágíthatják az EU-n belül fogantatott befektetéseket, a Bizottság határozottan arra ösztönzi, hogy az e közleményben kiemelt kockázatok kezelése érdekében a lehető legteljesebb mértékben használják ezeket a mechanizmusokat az olyan befektetésekkel kapcsolatban, amelyek végső soron orosz vagy belarusz személyek vagy szervezetek irányítása alatt állnak.

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzügyi vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.).

MELLÉKLET

1. Áttekintés az EU-ban található orosz és belarusz eszközökről ⁽¹⁾

1.1. Orosz befektetések az EU-ban

A 2015 és 2021 között végrehajtott ügyletek számát alapul véve Oroszország a 11. legnagyobb külföldi befektető az EU-ban, és mint ilyen az összes nem uniós joghatóságból származó befektetések számának 0,9 %-át, értéküknek pedig 0,7 %-át tudhatja magáénak. Ez 643 ügyletnek felel meg, összesen 15 milliárd EUR értékben (az ügyletek 34 %-ával kapcsolatban hiányzik az ügylet értékére vonatkozó adat), ezek többek között fúziók és felvásárlások, kisebbségi és portfólióbefektetések, valamint zöldmezős beruházások. Míg az orosz befektetések elmúlt évekbeli beáramlása a 2020. évi adatok alapján viszonylag csekély mértékűnek tűnik, az orosz magánszemélyek vagy szervezetek mintegy 17 000 uniós vállalat ⁽²⁾ felett gyakorolnak irányítást, és további 7 000 vállalatban potenciálisan ellenőrző részesedéssel ⁽³⁾, 4 000 vállalatban pedig kisebbségi részesedéssel ⁽⁴⁾ rendelkeznek. Sok esetben a vállalatoknak több orosz részvényesük is van, kiknek részesedése külön-külön ugyan nem éri el az 50 %-ot, de együttesen az uniós vállalkozás tőkéjének több mint 50 %-át birtokolják. Az orosz irányítás vagy befolyás alatt álló uniós vállalatok 57,7 %-ában az eszközöket természetes személy, 9,7 %-uk esetében vállalat, 1,1 %-uk esetében pedig valamilyen hatóság vagy az állam birtokolja.

1. táblázat:

Az EU-27 orosz befolyás vagy irányítás alatt álló vállalatainak száma, az irányító jogalany típusa szerinti bontásban

Az irányító jogalany (tényleges tulajdonos) típusa	Vállalatok száma	Részesedés
Egy vagy több ismert magánszemély vagy család	17 510	57,7 %
nincs adat	9 204	30,4 %
Nagyvállalatok	2 931	9,7 %
Hatóságok, államok, kormányok	343	1,1 %
Pénzügyi vállalkozás	149	0,5 %
Kölcsönös kockázatkezelési alap és nyugdíjalap/névleges tulajdonos/vagyonkezelés/vagyonkezelő	83	0,3 %
Bank	81	0,3 %
Alapítvány/kutatóintézet	18	0,1 %
Biztosítótársaság	1	0,0 %
Magántőke-befektetési vállalkozás	1	0,0 %

Forrás: A JRC elemzése a Bureau van Dijk adatai alapján. A számok a 2020. évi mérlegadatokon alapulnak. Az adatok lekérdezésére 2022 márciusában került sor. Orosz befolyás (de nem irányítás) fennállása esetén az uniós vállalatot bármely más országból származó jogalany ellenőrizheti. Az adatok hiánya olyan, orosz befolyás alatt álló uniós vállalatokra vezethető vissza, amelyek nem jelentettek be többségi részvényt.

Az orosz kormány által birtokolt eszközök az esetek 79,9 %-ában nagyvállalatoknál ⁽⁵⁾, a fennmaradó hányad esetében pedig bankoknál vagy más pénzügyi intézményeknél kerültek befektetésre (2. táblázat).

⁽¹⁾ Ezen elemzés alkalmazásában az „eszközök” kifejezés minden olyan, az EU-ban bejegyzett vállalatra vonatkozik, amely egy orosz vagy belarusz befektető irányítása vagy befolyása alatt áll.

⁽²⁾ Az uniós vállalatok száma körülbelül 23 millió (a legutóbbi rendelkezésre álló év: 2018, forrás: Eurostat, vállalkozások demográfiaja).

⁽³⁾ Ez arra az esetre vonatkozik, amikor az orosz részvényesek összesen 50 %-ot meghaladó részesedéssel rendelkeznek, de külön-külön egyikük részesedése sem éri el ezt az értéket.

⁽⁴⁾ További 2 000 olyan vállalatról lehet tudni, amelyeknek van orosz részvényese, de az nem rendelkezik ellenőrző részesedéssel; ezen részvényesek részesedésének mértékéről azonban nem jelentettek be adatot.

⁽⁵⁾ Ebbe a kategóriába tartozik minden olyan vállalat, amely sem bank, sem pénzügyi vállalat, sem biztosítótársaság.

2. táblázat:

Az EU-27 orosz irányítás vagy befolyás alatt álló vállalatok száma, az ellenőrzött uniós vállalat típusa szerinti bontásban

Az uniós vállalat mint jogalany típusa	Vállalatok száma	Részesedésük összesen (%)
Nagyvállalatok	262	79,9
Pénzügyi vállalkozás	37	11,3
Bank	17	5,2
Kölcsönös kockázatkezelési és nyugdíjalap	11	3,4
Magántőke-befektetési vállalkozás	1	0,3

Forrás: A JRC elemzése a Bureau van Dijk adatai alapján. A számok a 2020. évi mérlegadatokon alapulnak. Az adatok lekérdezésére 2022 márciusában került sor.

A legnagyobb mértékben orosz irányítás alatt álló ágazatok a következők: nagykereskedelem, ingatlanügyletek, szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek, valamint a pénzügyi és a biztosítási tevékenységek. A legnagyobb mértékben orosz befolyás alatt álló ágazatok nagyon hasonlóak: nagykereskedelem, ingatlanügyletek, szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek, gyártás (3. táblázat).

3. táblázat:

Az EU-27 orosz befolyás vagy irányítás alatt álló vállalatok száma. Részletes adatok célágazonként, 2020.

EU-27				
Ágazat	Irányítás	Befolyás		Összesen
	Vállalatok száma	Vállalatok száma	Részesedés (*) %	Vállalatok száma
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	137	137	62	274
Ásványinyersanyag-kitermelő ipar	19	15	28	34
Gyártás	904	883	56	1 787
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	61	45	40	106
Vízellátás; szennyvízelvezetés és hulladékgazdálkodás	32	24	56	56
Építőipar	744	621	50	1 365
Nagy- és kiskereskedelem	4 530	3 607	63	8 137
Szállítás és raktározás	666	417	51	1 083
Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás	612	675	52	1 287
Tájékoztatás és kommunikáció	763	668	55	1 431
Finanszírozási és biztosítási tevékenységek	1 199	625	46	1 824
Ingatlanügyletek	2 714	2 470	70	5 184
Szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek	1 721	1 272	60	2 993
Adminisztratív és támogatási szolgáltatások	886	746	55	1 632
Közigazgatás és védelem	1	6	35	7
Oktatás	103	76	56	179

Humán-egészségügyi és szociális ellátás	70	56	46	126
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	160	170	50	330
Egyéb szolgáltatási tevékenységek	254	245	52	499

Forrás: A JRC elemzése a Bureau van Dijk adatai alapján. A számok a 2020. évi mérlegadatokon alapulnak. Az adatok lekérdezésére 2022 márciusában került sor. Abban az esetben, ha egy vállalatnak több, kisebbségi részesedéssel rendelkező orosz részvényese van, az adott vállalat összes orosz részvényese részesedéseinek összegét kell kiszámítani.

(*) A táblázatban szereplő adatok az átlagos részesedést mutatják az egyes ágazatokban működő vállalatok esetében. Óvatos megközelítést alkalmazva csak a tulajdonlás első szintjén fennálló részesedéseket (közvetlen részesedés) vesszük számításba, figyelmen kívül hagyva a magasabb szintű részesedéseket, azaz a részvényesek részvényeseit.

1.2. Belarusz befektetések az EU-ban

A 2020. évi adatok alapján a belarusz magánszemélyek vagy szervezetek mintegy 1 550 uniós vállalat felett gyakorolnak irányítást, és további 600 vállalatban potenciálisan ellenőrző részesedéssel ⁽⁶⁾, 400 vállalatban pedig kisebbségi részesedéssel ⁽⁷⁾ rendelkeznek. Akárcsak az orosz befektetések esetében, néhány vállalatnak több belarusz kisebbségi részvényese van, akik együttesen viszont az uniós vállalkozás tőkéjének több mint 50 %-át birtokolják. A belarusz irányítás vagy befolyás alatt álló uniós vállalatok 63,2 %-ában az eszközöket természetes személy, 5,1 %-uk esetében vállalat, 0,4 %-uk esetében pedig valamilyen hatóság vagy az állam birtokolja (4. táblázat).

4. táblázat:

Az EU-27 belarusz befolyás vagy irányítás alatt álló vállalatainak száma, az irányító jogalany típusa szerinti bontásban

Az irányító jogalany típusa (GUO)	Vállalatok száma	Részesedés
Egy vagy több ismert magánszemély vagy család	1 687	63,18 %
Nagyvállalatok	135	5,06 %
Hatóságok, államok, kormányok	11	0,41 %
Bank	1	0,04 %
Kölcsönös kockázatkezelési alap és nyugdíjalap/névleges tulajdonos/vagyonkezelés/vagyonkezelő	1	0,04 %
Pénzügyi vállalkozás	1	0,04 %
Alapítvány/kutatóintézet	1	0,04 %
nincs adat	833	31,20 %

Forrás: A JRC elemzése a Bureau van Dijk adatai alapján. A számok a 2020. évi mérlegadatokon alapulnak. Az adatok lekérdezésére 2022 márciusában került sor. Belarusz befolyás (de nem irányítás) fennállása esetén az uniós vállalatot bármely más országból származó jogalany ellenőrizheti. Az adatok hiánya olyan, belarusz befolyás alatt álló uniós vállalatokra vezethető vissza, amelyek nem jelentettek be többségi részvényest.

A belarusz kormány által birtokolt eszközök főként nagykereskedelmi ágazatba tartozó eszközök, az alábbi 5. táblázatban részletezettek szerint.

5. táblázat:

Az EU-27 azon vállalatainak száma, amelyek a belarusz állam vagy a belarusz hatóságok irányítása alatt állnak, az irányítás alatt álló vállalatok tevékenységi ágazata szerinti bontásban

Az uniós vállalat tevékenységi ágazata	Vállalatok száma	Teljes eszközállomány (millió EUR)
Gépjárműalkatrész-nagykereskedelem	1	1,49

⁽⁶⁾ Ez arra az esetre vonatkozik, amikor a belarusz részvényesek összesen 50 %-ot meghaladó részesedéssel rendelkeznek, de külön-külön egyikük részesedése sem éri el ezt az értéket.

⁽⁷⁾ További 100 olyan vállalatról lehet tudni, amelyeknek van belarusz részvényese, de az nem rendelkezik irányító részesedéssel; ezen részvényesek részesedésének mértékéről azonban nem jelentettek be adatot.

Díjazásért vagy szerződéses alapon folytatott nagykereskedelem	1	nincs adat
Üzemanyagok, érc, fémek és ipari vegyszerek ügynök révén bonyolított nagykereskedelme	1	2,80
Mezőgazdasági gépek, berendezések és alkatrészeik nagykereskedelme	2	38,98
Szilárd, cseppfolyós és gáznemű tüzelőanyagok, valamint kapcsolódó termékek nagykereskedelme	2	26,14
Vegyri áruk nagykereskedelme	1	4,23
Légi közlekedés	1	nincs adat
Légi személyszállítás	1	0,22

Forrás: A JRC elemzése a Bureau van Dijk adatai alapján. A számok a 2020. évi mérlegadatokon alapulnak. Az adatok lekérdezésére 2022 márciusában került sor.

A legnagyobb mértékben belarusz irányítás alatt álló ágazatok a következők: nagykereskedelem, szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek, szállítás és raktározás, valamint ingatlanügyletek. A legnagyobb mértékben belarusz befolyás alatt álló ágazatok nagyon hasonlóak: nagykereskedelem, ingatlanügyletek, szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek, gyártás (6. táblázat).

6. táblázat:

Az EU-27 belarusz befolyás vagy irányítás alatt álló vállalatainak száma. Részletes adatok célágazatonként, 2020.

Ágazat	Irányítás Vállalatok száma	Befolyás		Összesen Vállalatok száma
		Vállalatok száma	Részesedés (*) %	
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	7	10	48	17
Ásványinyersanyag-kitermelő ipar	1	0	nincs adat	1
Gyártás	73	100	51	173
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1	3	53	4
Vízellátás; szennyvízelvezetés és hulladékgazdálkodás	4	4	32	8
Építőipar	107	76	54	183
Nagy- és kiskereskedelem	568	377	60	945
Szállítás és raktározás	122	91	61	213
Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás	45	32	46	77
Tájékoztatás és kommunikáció	97	74	55	171
Finanszírozási és biztosítási tevékenységek	48	26	51	74
Ingatlanügyletek	109	108	53	217
Szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek	141	116	47	257
Adminisztratív és támogatási szolgáltatások	73	41	55	114
Oktatás	7	4	75	11
Humán-egészségügyi és szociális ellátás	5	7	32	12
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	17	5	69	22

Egyéb szolgáltatási tevékenységek	22	22	54	44
-----------------------------------	----	----	----	----

Forrás: A JRC elemzése a Bureau van Dijk adatai alapján. A számok a 2020. évi mérlegadatokon alapulnak. Az adatok lekérdezésére 2022 márciusában került sor. Abban az esetben, ha egy vállalatnak több, kisebbségi részesedéssel rendelkező belarusz részvényese van, az adott vállalat összes belarusz részvényese részesedéseinek összegét kell kiszámítani.

(*) A táblázatban szereplő adatok az átlagos részesedést mutatják az egyes ágazatokban működő vállalatok esetében. Óvatos megközelítést alkalmazva csak a tulajdonlás első szintjén fennálló részesedéseket (közvetlen részesedés) vesszük számításba, figyelmen kívül hagyva a magasabb szintű részesedéseket, azaz a részvényesek részvényeseit.

2. A korlátozó intézkedések (szankciók) hatása az Oroszországból és Belarusból származó közvetlen külföldi befektetésekre és az uniós vállalkozások által végzett átvilágítás

Az uniós korlátozó intézkedések többek között a következőkre alkalmazandók: az Unió területén belül vagy kívül tartózkodó minden olyan személyre, aki valamely tagállam állampolgára, az Unió területén belül vagy kívül valamely tagállam joga szerint bejegyzett vagy létrehozott bármely jogi személyre, szervezetre vagy szervre, valamint a teljes egészében részben az Unión belül üzleti tevékenységet folytató bármely jogi személyre, szervezetre vagy szervre.

Az uniós korlátozó intézkedések az Oroszországból és Belarusból származó közvetlen külföldi befektetéseket számos módon érinthetik. Öltethik egyedi jegyzékbe vételek vagy ágazati intézkedések formáját is.

Egyes orosz és belarusz személyekre és szervezetekre egyedi pénzügyi korlátozások vonatkoznak, amelyek magukban foglalják a vagyoni eszközök befagyasztását, valamint a pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások közvetlen vagy közvetett rendelkezésre bocsátásának tilalmát a jegyzékbe vett személyek és szervezetek számára.

A jegyzékbe vett személyek vagy szervezetek nem tudják felhasználni a befagyasztott pénzeszközöket (azaz semmilyen pénzügyi eszközt és gazdasági előnyt) és gazdasági erőforrásaikat (azaz semmiféle vagyoni eszközt), és semmilyen pénzeszközt vagy gazdasági erőforrást nem lehet a rendelkezésükre bocsátani. Ez azt jelenti, hogy az uniós polgárok és vállalkozások nem teljesíthetnek kifizetéseket részükre, illetve árukkal vagy egyéb eszközökkel sem láthatják el őket. Ez a gyakorlatban annyit tesz, hogy a jegyzékbe vett személyekkel vagy szervezetekkel folytatott üzleti tranzakciók csak akkor hajthatók végre legálisan, ha ezt egy jogszabály kivételesen lehetővé teszi.

A Bizottság úgy véli, hogy a vagyoni eszközök befagyasztásának minden olyan jegyzékbe nem vett szervezet eszközeire is ki kell terjednie, amely jegyzékbe vett személy vagy szervezet tulajdonában vagy irányítása alatt áll, hacsak nem bizonyítható, hogy az érintett eszközök valójában nem a jegyzékbe vett személy vagy szervezet tulajdonában vagy irányítása alatt állnak. Hasonlóképpen a pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások olyan jegyzékbe nem vett szervezet rendelkezésére sem bocsáthatók, amely jegyzékbe vett személy vagy szervezet tulajdonában vagy irányítása alatt áll, hacsak nem bizonyítható, hogy a pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások ténylegesen nem jutnak el a jegyzékbe vett személyhez⁽⁸⁾. A kamatok és az osztalékok is befagyasztandó „pénzeszközöknek” minősülnek.

Emellett a valamely tagállam joga szerint bejegyzett vagy létrehozott, illetve az EU-ban üzleti tevékenységet folytató bankoknak be kell fagyasztaniuk a 269/2014/EU tanácsi rendelet I. mellékletében felsorolt bármely jegyzékbe vett (a vagyoni eszközök befagyasztásával szankcionált) személytől vagy szervezettől kapott kifizetéseket. Ez azt jelenti, hogy a jegyzékbe vett személytől származó vagy egy jegyzékbe nem vett személytől származó, de egy jegyzékbe vett bankon⁽⁹⁾ keresztül teljesített átutalásokat nem utasítják vissza, de a pénzeszközöket sem juttatják vissza a feladónak, hanem az uniós banknál maradnak befagyasztva. A szankciók terén illetékes nemzeti hatóságtól kérelmezhető e pénzeszközök felszabadítása, például a 269/2014/EU tanácsi rendelet⁽¹⁰⁾ által engedélyezett eltérés alapján, melynek lehetőségével abban az esetben lehet élni a jegyzékbe vett személy vagy szervezet általi kifizetések tekintetében, ha a szerződést a jegyzékbe vétel időpontja előtt kötötték.

Az Unió ágazati korlátozó intézkedéseket is elfogadott. Egyes orosz és belarusz bankokat például kizártak a speciális pénzügyi üzenetszolgáltatásokból, mindenekelőtt a SWIFT-ből, ami nagymértékben akadályozza a nemzetközi fizetésekben való részvételüket. A korlátozó intézkedések emellett az Oroszországból és Belarusból az EU-ba irányuló pénzáramlásokat is visszafogják, mégpedig azáltal, hogy megtiltják az orosz vagy belarusz állampolgároktól,

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/200619-opinion-financial-sanctions_en.pdf

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/190704-opinion-freeze-of-funds_en.pdf

⁽¹⁰⁾ A Tanács 269/2014/EU rendelete (2014. március 17.) az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről (HL L 78., 2014.3.17., 6. o.).

az oroszországi vagy belaruszi lakóhellyel rendelkező személyektől, valamint az Oroszországban vagy Belaruszban letelepedett jogi személyektől, szervezetektől vagy szervektől származó, bizonyos értékeket meghaladó új betétek elfogadását, továbbá az orosz vagy belarusz ügyfelek számláinak az uniós központi értéktáraknál történő vezetését, valamint az euróban denominált értékpapírok orosz vagy belarusz ügyfelek számára történő értékesítését. Az uniós gazdasági szereplők ezenkívül nem nyújthatnak finanszírozást – többek között saját tőkét – az oroszországi energiaágazatban tevékenykedő nem uniós gazdasági szereplők számára. Ez a tervezett finanszírozási konstrukciótól függően közvetett hatással lehet az EU-ba irányuló közvetlen külföldi befektetésekre.

Az ellenőrzött technológia (például tudás és immateriális javak) külföldi személyek részére történő átadása az immateriális technológiaátadás egy fajtája, amelyet „kváziexportnak” is neveznek. A 833/2014/EU tanácsi rendelet és a 765/2006/EK tanácsi rendelet, valamint későbbi módosításai megtiltják az intézkedések hatálya alá tartozó bizonyos áruk és technológiák akár közvetlenül, akár közvetve történő értékesítését, szolgáltatását, átruházását vagy kivitelét bármely oroszországi és belarusz természetes vagy jogi személy, szervezet vagy szerv részére, vagy Oroszországban vagy Belaruszban történő felhasználásra. A technikai segítségnyújtás ellenőrzésére vonatkozó követelmények szerint az ellenőrzésnek az EU-ban tartózkodó külföldi állampolgárokra is ki kell terjednie. Ezért a vállalkozásoknak korlátozniuk kell az orosz és belarusz alkalmazottaiknak az említett tudáshoz vagy technológiákhoz való hozzáférést, amennyiben az ilyen tudást és technológiákat Oroszországban vagy Belaruszban felhasználnák.

Az uniós vállalkozások számára tilos az olyan tevékenységekben való tudatos és szándékos részvétel, amelyek célja vagy hatása a korlátozások megkerülése. Az uniós vállalkozásoknak – különösen azoknak, amelyekben orosz vagy belarusz állampolgárságú személyek érdekeltek – minden helyzetben kellő gondossággal meg kell vizsgálniuk üzleti partnereiket és a pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások végső rendeltetését. Az erre szolgáló eljárások magukban foglalhatják az átvilágítást, a kockázatértékelést, a többszintű átvilágítást és a folyamatos nyomon követést.

3. Az Oroszországból és Belaruszból származó közvetlen külföldi befektetések biztonsági vagy közrendi okokból történő átvilágítása az (EU) 2019/452 rendeletben meghatározott keret alapján

A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló (EU) 2019/452 rendelet⁽¹⁾ hatálya a harmadik országokból származó, közvetlen külföldi befektetésekre terjed ki, vagyis azokra a befektetésekre, „amelyek tartós és közvetlen kapcsolatot hoznak létre vagy tartanak fenn harmadik országbeli befektetők – köztük állami szervek – és a tagállamokban gazdasági tevékenységet végző vállalkozások között”⁽²⁾.

Azok az ügyek azonban, amelyek csak egy vagy több, az Unióban letelepedett szervezet általi befektetésekkel kapcsolatosak, nem tartoznak a rendelet hatálya alá. Az ilyen ügyletek a tagállamok átvilágítási jogszabályainak hatálya alá tartozhatnak, az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek (EUMSZ) a letelepedés szabadságára és tőkemozgásra vonatkozó rendelkezéseinek korlátain belül. A Szerződés lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy fenntartsák a közrend vagy a közbiztonság által indokolt okokból szükséges, illetve az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatában elismert, közérdeken alapuló kényszerítő indokokon alapuló intézkedéseket. A tagállamok azon jogát, hogy ilyen esetben intézkedéseket fogadjanak el a tőke szabad mozgásának korlátozására, a következő szakasz fejti ki részletesebben. Az Európai Unión belüli letelepedés, avagy az európai uniós társaságok jogállásának alapja az EUMSZ alkalmazásában annak 54. cikke értelmében a bejegyzett székhely, központi ügyvezetés vagy elsődleges üzleti tevékenység helye és az a jogrend, amelyben a társaságot alapították, nem pedig a részvényeseinek állampolgársága. Az ilyen vállalkozások befektetései nem tartoznak a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet hatálya alá. A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet azonban egy kivétel megállapítja e szabály alól: az uniós szervezetek azon befektetései, amelyek a kijátszásellenes rendelkezés hatálya alá tartoznak, a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendeletnek is a hatálya alá tartozhatnak. A kijátszás fogalmát a rendelet nem határozza meg; a (10) preambulumbekzdés azonban előírja, hogy a kijátszás elleni intézkedéseknek ki kell terjedniük „az olyan befektetésekre, amelyek a gazdasági realitásokat nem tükröző mesterséges manőverek útján az Unión belülről érkeznek az átvizsgálási mechanizmusok és az átvilágítási határozatok kijátszása céljából, és amelyek esetében a befektető végső soron egy harmadik országbeli természetes személy vagy vállalkozás tulajdonában vagy irányítása alatt áll”. Ezért fontos meggyőződni arról, hogy a befektető egy, objektíven a rendelet alkalmazásának kikerülését eredményező kijátszási terv részét képezi-e. Bizonyos külföldi befektetők például kifejezetten leszögezik, hogy a közvetlen befektető egy, a javasolt ügylet céljából általuk létrehozott európai holdingtársaság. Ilyen megállapodás jogszerű üzleti okokból köthető. Azonban még ha nem is állnak rendelkezésre a rendelet kijátszásának szubjektív szándékára vonatkozó bizonyítékok, a befektető vállalat gazdasági tevékenységének hiánya, valamint a megállapodásnak a rendeletben meghatározott szabályok megkerülésére való objektív képessége elegendő azon vélelem megerősítéséhez, hogy a megállapodás mesterséges. A (10) preambulumbekzdés értelmében vett kijátszás leggyakoribb példája az az eset, amikor az Unióba irányuló

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/452 rendelete (2019. március 19.) az Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretéről (HL L 79I., 2019.3.21., 1. o.).

⁽²⁾ Lásd a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet (9) preambulumbekzdését.

külföldi befektetést egy valós gazdasági tevékenységet sem közvetve, sem közvetlenül nem folytató, kizárólag a befektetést lehetővé tevő jogi eszköz ⁽¹³⁾ szerepét betöltő uniós fedőcégen vagy postafiókcegen keresztül bonyolítják. Ezért azt, hogy kijátszás történik-e, eseti alapon, minden esetben a konkrét körülmények és a releváns bizonyítékok figyelembevételével kell megítélni.

A közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet a gazdaság valamennyi ágazatában alkalmazandó, és alkalmazása nincsen semmilyen küszöbértékhez kötve. Egy ügylet átvilágítására gyakran annak értékétől függetlenül is szükség lehet. A rendelet felhatalmazást ad a tagállamoknak arra, hogy biztonsági vagy közrendi indokok alapján felülvizsgálják a rendelet hatálya alá tartozó befektetéseket, és intézkedéseket hozzanak a konkrét kockázatok kezelése érdekében.

A rendelet nem definiálja sem a „biztonság”, sem a „közrend” fogalmát, 4. cikke azonban meghatározza azokat a tényezőket, amelyeket figyelembe kell venni annak megállapításakor, hogy egy adott közvetlen külföldi befektetés valószínűleg hatással lesz-e a biztonságra és a közrendre. E tényezők közé tartoznak többek között a közvetlen külföldi befektetéseknek a kritikus infrastruktúrára, a kritikus technológiákra, a kritikus jelentőségű termelési tényezőkkel való ellátottságra, az érzékeny információkhoz való hozzáférésre, valamint a média szabadságára és pluralizmusára gyakorolt potenciális hatásai. A befektető személyével kapcsolatos szempontok – például az, hogy a külföldi befektető kormányának irányítása alatt áll-e – szintén relevánsak az értékelés szempontjából. Például annak meghatározásakor, hogy egy közvetlen külföldi befektetés valószínűleg hatással lesz-e a biztonságra vagy a közrendre, a tagállamok és a Bizottság figyelembe vehetik, hogy a külföldi befektető közvetlen vagy közvetett irányítása alatt áll-e egy harmadik ország kormányának, ideértve az állami szervezetet vagy fegyveres erőket, többek között a tulajdonosi szerkezet vagy jelentős finanszírozás révén; a külföldi befektető részt vett-e már korábban olyan tevékenységekben, amelyek valamely tagállamban hatással voltak a biztonságra vagy a közrendre; illetve komoly-e a kockázata annak, hogy a külföldi befektető illegális tevékenységet végez vagy bűncselekményt követ el.

A felülvizsgálat elvégzése, valamint az, hogy szükség esetén a befektetés tilalmára vagy feltételekhez kötésére irányuló intézkedéseket biztonsági vagy közrendi indokok alapján és a rendelet hatályán belül meghozzák, végső soron a tagállamok felelőssége. A Bizottság konkrét intézkedések megtételét ajánló véleményeket intézhet ahhoz a tagállamhoz, ahol a befektetésre sor kerül, különösen akkor, ha fennáll a kockázata annak, hogy a befektetés hatással van több tagállam biztonságára vagy közrendjére, illetve uniós érdekű projekteket és programokat érint.

A jelenlegi körülmények között jóval nagyobb a kockázata annak, hogy az orosz és belarusz befektetők, különösen a kormány irányítása alatt álló szervezetek közvetlen külföldi befektetései veszélyt jelenthetnek a biztonságra és a közrendre, mivel az orosz és a belarusz kormány erőteljesebben motivált lehet, hogy beavatkozzon az EU-n belül zajló, kritikus fontosságú tevékenységekbe, és hogy e célra felhasználja az orosz és belarusz befektetők ellenőrzésére vagy irányítására való képességét. Ezért az ilyen közvetlen külföldi befektetéseket szisztematikusan ellenőrizni kell, és alaposan meg kell vizsgálni az esetleges fenyegetések azonosítása érdekében.

Míg a tagállamok általában azelőtt végzik az átvilágítást, mielőtt a közvetlen külföldi befektetésekre irányuló ügylet lezárult volna, a közvetlen külföldi befektetések átvilágításáról szóló rendelet azt is lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy olyan mechanizmusokat tartsanak fenn, amelyek a külföldi közvetlen befektetéssel kapcsolatos ügylet *befejezését követően* rendelkeznek annak átvilágításáról. Ha egy tagállam megkezdí egy közvetlen külföldi befektetés hivatalos átvilágítását, a kérdéses befektetés a státuszától függetlenül (tervezett vagy megvalósított) az együttműködési mechanizmus hatálya alá tartozik. Ezen túlmenően az együttműködési mechanizmus a befektetés elvégzését követő 15 hónapon belül kezdeményezhető, amennyiben egy befektetés nemzeti szinten nem képezi átvilágítás tárgyát ⁽¹⁴⁾. Ez akkor fordulhat elő, ha a tagállam nem rendelkezik átvilágítási mechanizmussal, vagy rendelkezik azzal, de a felek nem terjesztették elő az adott közvetlen külföldi befektetést előzetes átvilágításra. Ennek eredményeként a befektetés helye szerinti tagállam intézkedéseket fogadhat el, köztük a szükséges korlátozó intézkedéseket.

4. Lehetséges intézkedések a befektetések korlátozására a tőke szabad mozgására és a letelepedésre vonatkozó szabályok adta korlátokon belül

Az EUMSZ 63. cikke nemcsak az Unión belüli, hanem a tagállamok és harmadik országok közötti tőkemozgások szabadságát is biztosítja. Az EUMSZ 49. cikke szerint pedig tilos a valamely tagállam állampolgárainak egy másik tagállam területén történő szabad letelepedésére vonatkozó minden korlátozás. Mindkét rendelkezés tiltja a tőkemozgás minden korlátozását, kivéve, ha a korlátozások a közrenddel kapcsolatos jogszerű célokat követnek. Az

⁽¹³⁾ A fedőcégek Unión belüli problémájának kezelése érdekében a Bizottság 2021. december 22-én javaslatot terjesztett elő a fedőszervezetek adózási célú, visszaélésszerű felhasználásának megelőzésére irányuló szabályok megállapításáról és a 2011/16/EU irányelv módosításáról szóló tanácsi irányelvre vonatkozóan, COM(2021) 565 final. A tagállamok meríthetnek a fedőszervezetek használatával kapcsolatban a javaslat által meghatározott átláthatósági normákból, például a jövedelmet, a foglalkoztatott személyzetet és a vállalat telephelyét illetően.

⁽¹⁴⁾ A gyakorlatban ez annyit tesz, hogy a most (2022 márciusában) megvalósított külföldi befektetésekkel kapcsolatban a tagállamok 2023 júniusáig (a beruházás befejezését követő 15 hónapon belül) utólagos észrevételeket tehetnek, illetve a Bizottság véleményt nyilváníthat.

ilyen célkitűzéseket a Szerződés és az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata nyomós közérdeken alapuló kényszerítő indokként határozza meg. E célkitűzések nem lehetnek pusztán gazdasági természetűek ⁽¹⁵⁾.

A tagállamok a nem az (EU) 2019/452 rendelet hatálya alá tartozó befektetéseket is átvilágíthatják, azaz a portfólióbefektetéseket vagy az EU-n belüli közvetlen befektetéseket, például azokat, amelyek végső soron orosz vagy belarusz szervezetek irányítása alatt állnak, feltéve, hogy az átvilágításra az uniós joggal és különösen a Szerződésnek a tőke szabad mozgására és a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezéseivel összhangban kerül sor. A körülményektől függően a befektető számára a társaság irányítása és ellenőrzése felett tényleges befolyást nem biztosító portfólióbefektetések is relevánsak lehetnek a közrend vagy a közbiztonság szempontjából.

A tagállamok csak akkor hivatkozhatnak (az EUMSZ 65. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett) közrendre és közbiztonságra a befektetések korlátozása érdekében, ha a társadalom valamely alapvető érdekét valós és kellően komoly veszély fenyegeti ⁽¹⁶⁾, melynek kezeléséhez kevésbé korlátozó intézkedések nem elegendők.

A Bíróság tisztázta, hogy az EUMSZ 65. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti közbiztonság fogalma magában foglalja mind az állam belső, mind külső biztonságát ⁽¹⁷⁾. A tőke mozgásokat a pénzügyi stabilitást fenyegető veszélyek kezelése érdekében is lehet korlátozni ⁽¹⁸⁾.

Az indokoltság és az arányosság elemzése szerint a harmadik országokba irányuló és onnan származó tőke mozgások korlátozásai az EU-n belüli tőke mozgások korlátozásaihoz képest eltérő megfontolásokon alapulhatnak ⁽¹⁹⁾. Ebből következően a Szerződés alapján további okok is elfogadhatók a harmadik országbeli felek részvételével megvalósuló tranzakciókra vonatkozó korlátozások igazolására.

5. A pénzmosás elleni szabályok betartása

Az uniós pénzügyi rendszerrel való visszaéléseket megelőzendő, a Bizottság sürgeti a tagállamokat, hogy biztosítsák az uniós pénzmosási irányelv ⁽²⁰⁾ követelményeinek való teljes körű megfelelést, többek között az ügyfél-átvilágítás és a nemzetközi együttműködés tekintetében. Emellett a szankciók hatékony alkalmazásának biztosításához a jogi személyek és jogi konstrukciók tényleges tulajdonosainak tényleges átláthatóságára van szükség, amint azt a pénzmosási irányelv előírja.

Ebben az összefüggésben még fontosabb a gyanús tranzakciók és tevékenységek felderítésének javítása, valamint azon kiskapuk megszüntetése, amelyeket a bűnözők az illegális jövedelmeknek a pénzügyi rendszeren keresztül történő tisztára mosására használnak. Mindez összhangban van a Bizottság által 2021 júliusában elfogadott pénzmosás elleni javaslatcsomaggal.

6. Együttműködés a tagállamoknak a szankciók terén illetékes nemzeti hatóságai, átvilágítási hatóságai, a fejlesztési bankok és intézmények, valamint az érintett nemzetközi pénzügyi szervezetek között

A tagállami átvilágítási hatóságoknak, a nemzeti fejlesztési bankoknak és intézményeknek, valamint azoknak a nemzetközi pénzügyi szervezeteknek, amelyekben a tagállamoknak részesedése van, meg kell osztaniuk egymással az információkat és szoros együttműködést kell folytatniuk (azokon a minisztériumokon vagy szerveken keresztül, amelyeknek alá vannak rendelve, és/vagy azok irányító szervein keresztül) különösen az Oroszországból és Belarusból származó azon külföldi befektetések azonosítása érdekében, amelyek hatással lehetnek az adott tagállam biztonságára vagy közrendjére. Felkérjük a tagállamok átvilágítási hatóságait, hogy hívják fel a figyelmet arra, hogy mely tényezők vehetők figyelembe annak megállapításakor, hogy egy közvetlen külföldi befektetés valószínűleg hatással lesz-e a biztonságra vagy a közrendre.

⁽¹⁵⁾ Lásd a Bizottság kontra Spanyolországügyben hozott ítéletet, C-463/00, (ECLI:EU:C:2003:272) 35. pont.

⁽¹⁶⁾ Lásd a következő ügyekben hozott ítéleteket: *Église de Scientologie*, C-54/99, (ECLI:EU:C:2000:124), 17. pont; Bizottság kontra Belgium, C-503/99, (ECLI:EU:C:2002:328), 47. pont; Bizottság kontra Spanyolország, C-463/00, (ECLI:EU:C:2003:272), 72. pont.

⁽¹⁷⁾ Lásd a T-315/01. sz., *Kadi kontra Tanács kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:T:2005:332) 110. pontját.

⁽¹⁸⁾ Lásd a görög hatóságok által bevezetett tőkekorlátozásokról szóló, 2015. június 29-i bizottsági nyilatkozatot: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/STATEMENT_15_5271

⁽¹⁹⁾ Lásd a *Test claimants in the FII Group litigation* ügyben hozott ítéletet, C-446/04, (ECLI:EU:C:2006:774), 171. pont.

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 141., 2015.6.5., 73. o.).

A tagállamok szankciók terén illetékes nemzeti hatóságai és átvilágítási hatóságai, a nemzeti fejlesztési bankok és azon nemzetközi pénzügyi szervezetek közötti szoros együttműködés, amelyekben a tagállamoknak részesedése van (például az Európai Beruházási Bank és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank), hozzájárul az Unió biztonságának és közrendjének védelméhez, és megkönnyíti a szankciók teljes körű érvényesítését a fent említett állami befektetési szervezetek által támogatott tevékenységek során.

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU